

Onderwerp Voortgangsnotitie transformatie jeugdhulp
informerend

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon	14 050	Bijlage(n)	2	Ons kenmerk	356174-2024
Datum	18-12-2024	Uw brief van		Uw kenmerk	

Geachte lezer,

In deze brief nemen we u mee in de huidige stand van zaken met betrekking tot de transformatie van de jeugdhulp, lokaal en (boven)regionaal. Daarbij bieden we u tevens de Voortgangsnotitie transformatie jeugdhulp aan. In dit document beschrijven we wat we zien en wat we tot nu toe hebben bereikt, wat we daarvan leren, wat de uitdagingen zijn en wat ons te doen staat de komende jaren. Met deze brief en de voortgangsnotitie laten wij de samenhang tussen de verschillende inspanningen en ontwikkelingen zien, plaatsen we deze in een groter verband en maken wij duidelijk op welk moment we uw raad informatief meenemen en om besluitvorming vragen.

Inleiding

Gemeenten zijn vanaf 2015 verantwoordelijk voor de inkoop en de organisatie van de jeugdhulp. Belangrijke doelen van de Jeugdwet zijn:

- gebruik maken van de eigen kracht van jongeren, ouders en hun sociale netwerk;
- minder snel medicaliseren, meer normaliseren en de zorgvraag terugbrengen;
- eerder (jeugd)hulp bieden op maat voor kwetsbare kinderen;
- samenhangende hulp voor gezinnen bieden;
- meer ruimte voor jeugdprofessionals door het verminderen van de regeldruk.

Dit vereist een andere manier van denken en werken van iedereen die hierbij betrokken is. Bij al onze inspanningen is het vertrekpunt zo veel mogelijk dat van de jeugdige zelf, het gezin en de leefomgeving, en niet het systeem van inkoop en organisatie.

Onze visie: voor de jeugd, vanuit het gezin

We willen dat alle jeugdigen de kans krijgen zich positief te ontwikkelen. Dat zij een goede start kunnen maken in het leven, zodat zij zich kansrijk, gezond en veilig kunnen ontwikkelen tot mensen die zo veel mogelijk een zelfstandige plek kunnen vinden

Volgvel 1

in de samenleving. Ouders/opvoeders, gezin en andere directe betrokkenen zijn hierbij als eerste van belang. We zorgen hier met elkaar voor door in te zetten op preventie, het versterken van het normale leven van jeugdigen thuis, in de buurt en op school.

Opvoeden en opgroeien gaat met ups en downs, niet bij alle moeilijkheden is direct jeugdhulp nodig. Met de beweging naar meer preventie willen we ervoor zorgen dat kleine problemen niet groter worden en dat deze vroegtijdig kunnen worden opgelost. Daar waar de ontwikkeling van jeugdigen hapert of vastloopt is ondersteuning beschikbaar. Hierbij kijken wij met een brede blik, vanuit de leefwereld van jeugdige en gezin naar de onderliggende oorzaken van deze problemen, zoals bijvoorbeeld armoede, persoonlijke problemen van de ouders, trauma's, woonproblematiek, scheidingsperikelen en schoolgang. Want we zien steeds nadrukkelijker dat we kinderen en gezinnen alleen goed en effectief kunnen ondersteunen, als we ook oog hebben voor achterliggende oorzaken en die direct oppakken.

De beweging waaraan we werken

Om de ondersteuning beter te kunnen organiseren voor onze kinderen en gezinnen en te faciliteren voor hulpverleners, verwijzers en andere professionals, werken we aan de transformatie van de jeugdhulp. Doel van onze inspanningen is ook om beter grip te krijgen op de financiën. Dat doen we door:

- preventie: we zetten in op versterking van de sociale basis;
- normaliseren: opgroeien gaat met ups en downs, niet elke vraag leidt ook tot de inzet van jeugdhulp. Dat betekent ook wennen. Voor hulpverleners, jeugdhulp-aanbieders en ook voor ouders;
- demedicaliseren waar het kan: bijvoorbeeld de ondersteuners jeugd en gezin bij de huisarts verlenen hulp zonder dat er een label in de vorm van een ziekte of stoornis aan wordt gekoppeld;
- kwaliteitsverbetering: we monitoren en evalueren bijvoorbeeld maandelijks de Basis jeugdhulp (BJH) en stellen deze bij op basis van wat we leren;
- collectivieren: we werken bijvoorbeeld samen met het onderwijs aan collectieve inzet van hulp binnen de school.

Samengevat wordt dit zichtbaar in de volgende beweging:

<p style="text-align: center;">Van problematiseren en medicaliseren Naar veilig, gezond en zo normaal mogelijk opgroeien Door herstel van het gewone leven, thuis nabij, in de buurt en op school</p>
--

Leidend bij deze beweging zijn de wensen en behoeften van kinderen en gezinnen. We beginnen daarbij niet op nul. Zo hebben we in onze gemeente bijvoorbeeld ondersteuners jeugd en gezin (OJG) bij bijna alle huisartsen. Meer dan 1.500 gezinnen hebben ondersteuning vanuit de BJH ontvangen of ontvangen deze nog steeds. We organiseren collectieve jeugdhulp binnen het onderwijs. We gebruiken steeds vaker de ervaringen van kinderen, gezinnen en professionals door hen actief te betrekken en te raadplegen bij verbeteringen; bijvoorbeeld vanuit de impactmeting BJH. We transformeren de hulp voor de meest kwetsbare kinderen en gezinnen door de hoogspecialistische jeugdhulp regionaal opnieuw vorm te geven. We streven naar zo weinig mogelijk uithuisplaatsingen en ontwikkelen in regionaal verband daarom steeds meer kleinschalige

woonvoorzieningen. Daarmee zijn we op de goede weg en tegelijkertijd nog lang niet klaar.

Grote opgaven, hardnekkige knelpunten

Het gaat om grote opgaven, waarvoor we lokaal, regionaal en bovenregionaal samenwerken met de Groninger gemeenten en vele ketenpartners. We ervaren daarbij hardnekkige knelpunten; bijvoorbeeld wachtlijsten, administratieve- en regeldruk, onnodig vaak herindiceren, krapte op de arbeidsmarkt, druk op voorzieningen voor de meest kwetsbaren; in combinatie met nog altijd oplopende kosten. Dat alles in een uitgebreid en ingewikkeld jeugdhulplandschap met veel stakeholders, waarbij de inhoudelijke en financiële prikkels niet altijd werken vanuit het belang van kind en gezin, en met een (landelijke) wijze van financiering die niet past bij de grote opgaven waarvoor we staan. Deze financiële druk bepaalt ook de keuzes die we moeten maken. We moeten terug naar een verdeling van de schaarse hulp, waarbij de meest kwetsbare kinderen en gezinnen tijdig gebruik kunnen maken van de gelimiteerde middelen. Dit doen we onder andere door het versterken van preventie, normaliseren en demedicaliseren.

Onze inspanningen worden ondersteund door de hoofdconclusie uit het KPMG-rapport van februari 2024 dat zij op ons verzoek voor onze gemeente hebben geschreven: *maak geen grote stelsel sprongen, neem de tijd voor groei, ontwikkeling en evaluatie.*

“Wijzigingen in het jeugdstelsel hebben tijd nodig voordat de effecten ervan zichtbaar zijn.”

“Belangrijk een gezamenlijke visie te hebben waaraan de gemeente durft vast te houden.”

Cultuurverandering, jeugdhulplandschap komt in beweging

Bij dit alles zien we een veranderende opstelling van de jeugdhulpaanbieders en verwijzers die ook stappen maken. Er is beweging. Zo worden er door aanbieders initiatieven genomen en uitgedragen die bijdragen aan de gewenste transformatiebeweging. We noemen hier bijvoorbeeld de samenwerking tussen Elker en Molendrift: *‘Zo thuis mogelijk en voorkomen uithuisplaatsing, hoe doen wij dat met elkaar?’* Deze aanbieders hebben samen een voorstel voor een nieuwe werkwijze voor plaatsing in de JeugdzorgPlus ontwikkeld en hebben hier input van ketenpartners voor opgehaald. Dit is de cultuurverandering die we verwachten. De afgelopen jaren hebben we hier ook bestuurlijk veel energie in gestoken; we zien nu dat er een beweging tot stand komt.

Deskundigencommissie Hervormingsagenda Jeugd

In januari 2025 brengt de landelijke deskundigencommissie Hervormingsagenda Jeugd (HvA) een zwaarwegend advies uit aan het Rijk en de VNG over de vraag in hoeverre de Nederlandse gemeenten erin slagen de afgesproken transformatieopgaven uit de HvA te behalen en welke financiële consequenties daarmee samenhangen. Deze deskundigencommissie heeft op initiatief van ons college op 11 november jl. een werkbezoek gebracht aan onze regio. In dit gesprek hebben wij de hardnekkige sociale problematiek binnen onze regio benoemd en aangegeven welke impact dat heeft op onze jeugd. Wij hebben aan de commissie laten zien dat wij als gemeente en regio al langjarig werken aan het terugdringen daarvan en de belangrijke rol preventie daarbij speelt. Wij hebben het gesprek als positief ervaren en gaan ervan uit dat de deskundigencommissie onze input meeweegt in het advies aan het Rijk en de VNG.

Volgvel 3

Samenvattend

In de bijgevoegde Voortgangsnotitie transformatie jeugdhulp zetten wij uiteen wat onze opgaven zijn om de eerder in deze brief genoemde transformatiebewegingen te kunnen voortzetten en uitbouwen, wat we daarvoor gaan doen en op welke momenten we uw raad daarbij betrekken. Dat doen we aan de hand van een aantal thema's, waarbij we per thema telkens ingaan op de stand van zaken, de opgaven die we zien en we de verbinding leggen met de beweging die we voorstaan voor onze gezinnen.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Mirjam van 't Veld

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.

Bijlagen:

- Voortgangsnotitie transformatie jeugdhulp;
- Position paper jeugdhulpregio Groningen t.b.v. deskundigencommissie.